

Σ Η Μ Α

Ο.- "Ποντιακοὶ Ἀντίλαλοι". Λαογραφικὴ ἔκπομπὴ τοῦ Σταθμοῦ μας, ποὺ γράφει καὶ διευθύνει ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.
Μουσικὴ ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζίδη.

..... τὸ σῆμα σβῆνει

Εἶναι πλούσιο τὸ κεφάλαιο τῆς φιλανθρωπίας, ποὺ ὁ Ποντιακὸς λαὸς ποικίλες ἔχει ἐκδηλώσεις. Σήμερα, ἀγαπητοὶ ἀμφοτέρωθεν, θὰ δοῦμε τίς ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ μας, τὸν τρόπο τῆς ἐφαρμογῆς ἠθικῶν ἀρχῶν, σ' ἓναν ἰδιαίτερο τομέα. Τίς πληροφορίες ὀφείλω στή μακαρίτισσα γιαγιά μου, ποὺ στή μνήμη της συχνά, ὅταν γράφω, ἀφιερῶνω λίγα λεπτά εὐλαβικῆς σιέψης. Γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε ἡ γιαγιά μου στὸ χωριὸ Ζύμωνα τῆς Κιμισχανᾶς. "Ὅσα θὰ ποῦμε σέ λίγο, εἶναι συνήθειες αὐτοῦ τοῦ τόπου, ἀλλά οἱ εἰδίες συνήθειες ὑπάρχουν καὶ ἀνάμεσα στοὺς Ποντίους τοῦ Καυκάσου. Καὶ ἐρχόμαστε στὸ θέμα:

Εἶναι τὸ θέμα τοῦ ὀρφανοῦ καὶ ἀπροστάτευτου παιδιοῦ. Ἐνηλικιώνεται τὸ ὀρφανὸ καὶ ἔρχεται ἡ ὥρα νὰ παντρευτῇ. Τὸ ζήτημα ἐνδιαφέρει ὅλο τὸ χωριό. "Ὅλοι μαζί θὰ βοηθήσουν, γιὰ νὰ τοῦ ἐξασφαλισθῇ πρῶτα κατοικία καὶ ἔπειτα νὰ ἀναπληρωθοῦν οἱ τυχόν ἐλλείψεις στὸ νοικοκυριό, ποὺ τώρα θὰ φτιαχθῇ. Ὁ γάμος τοῦ ὀρφανοῦ παιδιοῦ πρέπει νὰ πετύχη ἀπὸ κἀθε ἄποψη.

"Ἐτσι σέ μιὰ χαρμόσυνη ἀτμόσφαιρα ἀρχίζει ἡ χαρὰ γιὰ τὴ θεμέλιωση καινούργιου σπιτιοῦ.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἀπὸ τὰ βασικά ἔθιμα τοῦ Ποντιακοῦ γάμου εἶναι, τὸ χάρισμα διαφόρων δώρων στή νύφη καὶ στὸ γαμπρό, ἡ λεγομένη χάρη. Καὶ ἐδῶ ἔχομε, τίς ἀνθρωπιστικές κοινωνικὲς ιδέες τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ μας. Ἡ ἰδέα τῆς φιλανθρωπίας ἐκδηλώνεται κοινωνικώτερα, εἰσέρχεται στὸ νόημα τοῦ ἐθίμου καὶ χωρὶς νὰ τὸ χαλνᾷ τοῦ δίνει πλατύτερη ἔκταση. Δημιουργεῖται καινούργιο σπῖτι. Οἱ ἀνάγκες ἴναι πολλές καὶ διάφορες. Πῶς λοιπὸν θὰ καλυφθοῦν ὅλα; Μὲ πραγματικὴ σιέψη ὁ χωριὸς ἀποφασίζει: Μὲ μιὰ καλὴ συνεννόηση ὁ καθένας θὰ προσφέρῃ γιὰ δῶρο κάτι ποὺ δέν θὰ προσφέρῃ ἄλλος. "Ἐτσι τὸ νέο ἀντρώγυνο θὰ ἀποκτήσῃ ἀπ' ὅλα. Ἀλλὰ ὑπάρχει κι' ἄλλη περίπτωση: Ἄν τὸ ὀρφανὸ παιδί, ποὺ παντρεύετα

ἔχη οικονομική δυσχέρεια μεγάλη, τότε τὰ δῶρα μετατρέπονται σέ χρῆμα ἢ καί σέ εἶδος, πού εἶναι τό ἴδιο. Μαζεύεται λοιπόν σοβαρό χρηματικό ποσό, πού θεραπεύει αὐτομάτως ὅλες τίς ἀνάγκες. Τό ἔθιμο λοιπόν τοῦ χαρίσματος, ὄχι μόνον δέν ἀσχημίζει, ἀλλά ὁμορφαίνει περισσότερο, γιατί ἐξυπηρετεῖται καλύτερα ὁ ἀδύνατος. Αὕτῃ εἶναι ἡ πραγματική ἀγάπη πρὸς τόν συνάνθρωπο, αὐτό εἶναι τό πραγματικό νόημα τῆς φιланθρωπίας.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Καί τώρα, φίλοι ἀκροαταί, θά σᾶς παρουσιάσωμε τήν στιγμή τοῦ χαρίσματος. Διαλέγεται ἓνας καλλίφωνος γέρος, πού θά παρουσιάσῃ τήν ἀξία τοῦ δώρου τοῦ καθενός στούς παρευρισκομένους. Θά τό πῇ δυνατά, νά τ' ἀκούσουν ὅλοι καί ἔπειτα θά δώσῃ κατάλληλες εὐχές στόν κάθε δωρητή σάν καί τοῦτες:

- " Εὐχαριστοῦμε καί ὁ θεόν νά δῇ 'άτον χίλια καλά. " Ἀμποτε καί σ' αὐτοῦ νοῦ τὰ παιδία. Σά παραμόνια τ' ἐδότσια ἀγούρια".

Κερνιέται ὁ δωρητής, ἡ λύρα παίζει καί κατάλληλος τραγουδιστής, συνήθως γέρος, τραγουδᾷ πολλές φορές τραγούδια τοῦ θρυλικοῦ Κιδρογλη, τοῦ μεταπλασμένου Διγενῆ Ἀκρίτα. Σέ μερικά χωριά τῆς Μακεδονίας, ὅπου διαμένουν **Καρσιλίδες, τό. ἔθιμο. . . διατηρεῖται. ἀτόφιο. . .**

..... Λ Υ Ρ Α

Ἡ γνωστοποίηση τοῦ δώρου τοῦ καθενός σ' ὅλους, προκαλοῦσε πολλές φορές ντροπή καί στενοχώρια στούς φτωχότερους, πού ἐκτιθόταν σάν ἀσήμαντες δωρητές. " Ἔτσι τὰ τελευταῖα χρόνια καταργήθηκε ἡ ἀναγγελία τῆς ἀξίας τοῦ δώρου ἀπό τόν διαλαλητή. Χαρίζει ὁ καθένας, καί στό τέλος ἀνακοινώνεται τό σύνολο ἢ ἡ συνολική ἀξία. " Ἐνα μικρό Ποντιακό ἀνέκδοτο σατυρίζει τήν παλιά νοοτροπία τοῦ ἔθιμου ὡς ἐξῆς: Κάποιος φτωχός δέν εἶχε νά χαρίσῃ τίποτε. " Ὅταν ὅμως ἄκουσε, πῶς μερικοί τάζουν τό δεῖνα δῶρο καί δέν τό παρουσιάζουν ἀμέσως, τότε, ἀφοῦ ἔμαθε καί ὅτι μερικοί τάζουν, ἀλλά ἐκ τῶν ὑστέρων δέν τὰ δίνουν, φώναξε δυνατά:

- " ' Ἀπ' ἐμέν πᾶ ἓναν ζευγάρ' βούδια, τάζω ἓνα ζευγάρ' βούδια σό γαμπρόν καί σή νύφεν, ἀκοῦτε; "

Καί ὕστερα ἀπό τό μεγάλο τάξιμο σιγοφιθύρισε στόν ἑαυτό του:

- " ' Ἀσό κι θά δίγ' ἄτα, ὀλίγα πιλέμ' εἶν. " -

' Ἀφοῦ δέν θά τὰ δώσω τὰ δύο βόδια μᾶλλον λίγα κι ' ὅλας εἶναι.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο.- Στο σημερινό μας πρόγραμμα μιλήσαμε για μερικές φιλανθρωπικές εκδηλώ-
σεις του Ποντιακού λαού. Το θέμα ήταν η συμπαράσταση στο όρφανό παιδί,
πού παντρεύεται. Αυτό είναι το τέλος της έκπομπής μας.

..... Σ Η Μ Α

'Ακούσατε τη Λαογραφική μας έκπομπή " Ποντιακοί 'Αντίλαλοι " , πού γρά-
φει και διευθύνει ο συνεργάτης μας Στάθης Ευσταθιάδης.

Μουσική επιμέλεια 'Ηρακλή Κοκοζίδη.

..... τό σημα σβήνει